

Sygn. akt I C 964/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2021 r. w Ciechanowie

na rozprawie

I sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko B. K.

o zachówek w kwocie 30000,00 zł

1. zasądza od pozwanej B. K. na rzecz powoda Z. S. kwotę 26500,00 zł (dwadzieścia sześć tysięcy pięćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala;
3. zasądza od pozwanej B. K. na rzecz powoda Z. S. kwotę 4493,00 zł (cztery tysiące czterysta dziewięćdziesiąt trzy złote) tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego;
4. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od powoda Z. S. kwotę 2170,03 zł (dwa tysiące sto siedemdziesiąt złotych trzy grosze) tytułem uzupełnienia kosztów opinii biegłego sądowego orzeczonych prawomocnymi postanowieniami z dnia 3 czerwca 2019 r. oraz 2 października 2019 r.;
5. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od pozwanej B. K. kwotę 670,03 zł (sześćset siedemdziesiąt złotych trzy grosze) tytułem uzupełnienia kosztów opinii biegłego sądowego orzeczonych prawomocnymi postanowieniami z dnia 3 czerwca 2019 r. oraz 2 października 2019 r.;

II sprawy z powództwa wzajemnego B. K.

przeciwko Z. S.

o zapłatę 27245,89 zł

1. zasądza od pozwanego wzajemnego Z. S. na rzecz powódki wzajemnej B. K. kwotę 10399,47 zł (dziesięć tysięcy trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć złotych czterdzieści siedem groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 listopada 2018 r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie powództwo wzajemne oddala;

3. zasądza od powódki wzajemnej B. K. na rzecz pozwanego wzajemnego Z. S. kwotę 2149,60 zł (dwa tysiące sto czterdzieści dziewięć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego;

4. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od powódki wzajemnej B. K. kwotę 292,22 zł (dwieście dziewięćdziesiąt dwa złote dwadzieścia dwa grosze) tytułem uzupełnienia kosztów opinii biegłego sądowego orzeczonych prawomocnym postanowieniem z dnia 23 listopada 2020 r.

Sędzia Lidia Grzelak

Sygn. akt I C 964/18

UZASADNIENIE

Powód Z. S. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanej B. K. kwoty 30000,00 zł tytułem zachowku należnego mu po zmarłym J. S. wraz ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tj. 8 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty. Wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana B. K. wносиła o oddalenie powództwa. Wnosiła ponadto o zasądzenie na jej rzecz od powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana B. K. wniosła wraz z odpowiedzią na pozew – pozew wzajemny, wnosząc o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego wzajemnego Z. S. kwoty 19532,89 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 9 listopada 2018 r. do dnia zapłaty. Wnosiła ponadto o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego wzajemnego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pismem procesowym z dnia 4 listopada 2020 r. powódka wzajemna B. K. rozszerzyła powództwo do kwoty 27245,89 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, z tym że od kwoty 18032,89 zł od dnia 9 listopada 2018 r. do dnia zapłaty i od kwoty 9213,00 zł od dnia 4 listopada 2020 r. do dnia zapłaty.

Pozwany wzajemny Z. S. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. i J. małż. S. przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...), wchodzącego w skład zasobów mieszkaniowych Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w C.. Jego wartość wynosi 106000,00 zł (opinia biegłego sądowego w zakresie wyceny nieruchomości mgr inż. J. J. (2) k. 164 – 200, 222 – 230, zaświadczenie k. 350).

L. S. zmarła dnia 20 czerwca 2011 r. Zgodnie z prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 13 stycznia 2012 r. wydanym w sprawie I Ns 555/11 spadek po L. S. nabyli mąż J. S., córka B. K. i syn Z. S. po 1/3 części. Postanowieniem z dnia 16 września 2016 r. wydanym w sprawie I Ns 90/16 Sąd Rejonowy w Ciechanowie zmienił powyższe postanowienie i stwierdził, że spadek po L. S. nabył na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 27 lutego 1993 r. mąż J. S. w całości. Postanowienie uprawomocniło się dnia 8 października 2016 r. (akta I Ns 555/11, akta I Ns 90/16).

J. S. zmarł dnia 12 października 2015 r. W chwili śmierci był wdowcem. Miał dwoje dzieci: syna Z. S. i córkę B. K.. Nie miał innych dzieci, w tym pozamałżeńskich, przysposobionych ani zmarłych przed jego śmiercią. Spadek po J. S. na podstawie testamentu notarialnego rep. A nr 1214/2013 z dnia 6 czerwca 2013 r. przed notariuszem R. N. prowadzącą Kancelarię Notarialną w C., otwartego i ogłoszonego w dniu 25 lutego 2016 r., nabyła córka B. K. w całości. W § 2 testamentu spadkodawca oświadczył, że wydziedzicza syna Z. S., gdyż nie dopełnia wobec niego obowiązków rodzinnych, ubliża mu i wszczyna awantury, a także wydziedzicza wnuka K. S. (1), gdyż ten nie dopełnia wobec niego obowiązków rodzinnych (akta I Ns 643/15).

Syn Z. S. K. S. (1) od 2013 r. zamieszkiwał wraz z dziadkiem J. S. za zgodą swojego ojca. Z. S. odwiedzał ojca, a okresowo również tam zamieszkiwał. Płacił czynsz oraz opłaty za media w okresie, w którym zamieszkiwał tam K. S. (1). B. K. odwiedzała ojca raz w miesiącu. Zarówno Z. S., jak i B. K. pomagali ojcu w codziennych sprawach, opiekowali się nim. W opiece nad J. S. pomagały też inne osoby: pielęgniarki, opiekunki, znajomi (zeznania świadków J. C. (k. 108 – 109), R. K. k. 109, M. O. k. 109 – 110, Z. O. k. 110, K. S. (2) k. 110, K. S. (1) k. 110 – 111, zeznania powoda Z. S. k. 247, 329 – 329 v, zeznania pozwanej B. K. k. 79 – 80, 329 v – 330 v).

K. S. (1) zabrał wiosną 2013 r. w celu przywłaszczenia kartę bankomatową E. i następnie dokonał wypłaty pieniędzy z bankomatów w łącznej wysokości 1960,00 zł na szkodę J. S.. Prawomocnym postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie w sprawie II K 511/13 umorzył postępowanie karne w stosunku do oskarżonego K. S. (1) na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 kpk wobec cofnięcia wniosku o ściganie przez pokrzywdzonego J. S. (akta II K 511/13 k. 121 – 143).

J. S. przed śmiercią przebywał w Zakładzie (...) w S.. Umowa o sprawowanie opieki została zawarta przez Z. S.. J. S. przy przyjęciu do zakładu opiekuńczego upoważnił zakład do udzielania wszelkich informacji o stanie zdrowia, powiadomienia o jego śmierci oraz przekazania dokumentacji medycznej synowi Z. S. o córce B. K. (umowa k. 7 – 10, upoważnienie k. 62).

J. S. był właścicielem pojazdu mechanicznego marki F. (...) nr rej. (...). Samochód sprzedał w dniu (...) synowi Z. S., który sprzedał go synowi K. S. (1). Od 2016 r. właścicielem pojazdu jest E. G.. Samochód nadal zarejestrowany jest na J. S.. Wartość tego pojazdu wynosi 6500,00 zł (zaświadczenie k. 118, umowa k. 92, 426, 327, polisa k. 274 – 283, 324 – 325, opinia biegłego sądowego w zakresie techniki samochodowej mgr inż. L. K. k. 289 – 296, 328 – 328 v, zeznania powoda Z. S. k. 246 – 247, 329 – 329 v).

Pismem z dnia 11 grudnia 2015 r. B. K. wezwała brata J. S. do wydania jej lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...) w terminie do dnia 12 stycznia 2016 r. lub zawarcia z nią umowy najmu tego lokalu. Z. S. wezwanie otrzymał w dniu 28 grudnia 2015 r. (bezsporne).

W dniu 2 sierpnia 2017 r. Z. S. wydał B. K. lokal mieszkalny nr (...) położonego w C. przy ul. (...). Z. S. uznał, że za okres od śmierci J. S. do dnia 2 sierpnia 2017 r. zajmował przedmiotowy lokal na wyłączność i odpowiada za powstałe w tym okresie zobowiązania wobec spółdzielni mieszkaniowej oraz za zużycie energii elektrycznej, zobowiązując się do ich zapłaty (protokół z dnia 2 sierpnia 2017 r. k. 64 – 66).

Zaległość z tytułu czynszu za okres do 2 sierpnia 2017 r. wynosiła 532,89 zł. Spłaty zadłużenia w spółdzielni mieszkaniowej dokonała B. K. (bezsporne).

Wysokość wynagrodzenia za skorzystanie z lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...) w okresie od października 2015 r. do sierpnia 2017 r. wynosi miesięcznie 1000,00 zł (opinia biegłego sądowego w zakresie wyceny nieruchomości mgr inż. J. J. (2) k. 164 – 200).

Pismem z dnia 5 grudnia 2017 r. Z. S. wezwał siostrę B. K. do zapłaty kwoty 30000,00 zł tytułem zachowku po ojcu J. S. w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. B. K. nie wypłaciła bratu Z. S. zachowku zgodnie z doręczonym jej wezwaniem (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt spraw I Ns 555/11, I Ns 90/16, I Ns 643/15, II K 511/13 (k. 121 – 143), zebranych w sprawie dokumentów, a w szczególności zaświadczenia (...) w C. (k. 350), umowy o świadczenie usług (k. 7 – 10), upoważnienia (k. 62), zaświadczenia (k. 118), umów sprzedaży pojazdu (k. 92, 426, 327), polisy OC (k. 274 – 283, 324 – 325), protokołu zdawczo – odbiorczego z dnia 2 sierpnia 2017 r. (k. 64 – 66), opinii biegłych sądowych: w zakresie wycen nieruchomości mgr inż. J. J. (2) (k. 164 – 200, 222 – 230) oraz w zakresie techniki samochodowej mgr inż. L. K. (k. 289 – 296, 328 – 328 v), zeznań świadków E. S. (k. 81 – 82), J. C. (k. 108 - 109),

R. K. (k. 109), M. O. (k. 109 – 110), Z. O. (k. 110), K. S. (2) (k. 110), K. S. (1) (k. 110 –111) oraz zeznań powoda Z. S. (k.246 – 247, 247, 329 – 329 v) i zeznań pozwanej B. K. (k. 79 – 80, 329 v – 330 v).

Powyższe dowody są w pełni wiarygodne, choć nie w pełnym zakresie stały się podstawą ustaleń dokonanych przez Sąd. Wskazać bowiem należy, że zeznania dotyczące negatywnych kontaktów spadkodawcy z powodem Z. S. zostały złożone wyłącznie przez pozwaną B. K. i członków jej najbliższej rodziny: córkę i męża, których kontakty ze spadkodawcą po 2011 r. były znacznie ograniczone. Świadkowie ci polegają przede wszystkim na relacji pozwanej B. K., która natomiast powołuje się na twierdzenia spadkodawcy, gdyż sama nie była świadkiem tych zdarzeń. trudno uznać, że twierdzenia negatywne co do zachowania powoda Z. S. w stosunku do ojca J. S. polegają na prawdzie, skoro sama pozwana B. K., która jak twierdzi wie o tych sytuacjach od ojca, nie zareagowała za jego życia na takie traktowanie go przez syna.

Zeznania świadków, osób obcych dla stron, Z. O., K. S. (2), potwierdzają relację powoda Z. S. co do jego kontaktów z ojcem i pomagania ojcu w codziennych sprawach. Podkreślić należy, że nie utrzymują bliższej znajomości z powodem, a jedynie jako sąsiedzi spadkodawcy byli świadkami wizyt powoda u ojca. Potwierdzeniem tego jest również okoliczność, że to Z. S. zajął się sprawą umieszczenia ojca w zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym za jego zgodą. Na prawidłowe kontakty pomiędzy spadkodawcą a powodem Z. S. wskazuje również udzielenie przez J. S. upoważnienia zakładowi opiekuńczemu do udzielania wszelkich informacji o stanie zdrowia, powiadomienia o jego śmierci oraz przekazania dokumentacji medycznej również synowi Z. S., a nie tylko córce B. K..

Sąd ustalił, że w skład spadku po J. S. wchodzi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w C. przy ul. (...), wchodzącego w skład zasobów mieszkaniowych Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w C. o wartości 106000,00 zł na podstawie opinii biegłego sądowego w zakresie wycen nieruchomości mgr inż. J. J. (2), przyjmując jej wnioski za własne. Wskazać należy, że opinia w tym zakresie nie była kwestionowana przez strony procesu. Wskazana opinia stała się również podstawą ustaleń w zakresie wysokości czynszu jako powódka wzajemna B. K. mogła uzyskać w przypadku wynajęcia przedmiotowego lokalu. Wnioski opinii w tym zakresie również nie były kwestionowane przez strony. Bezsporny było nadto pomiędzy stronami okres w jakim lokal mieszkalny pozostawał w dyspozycji pozwanego wzajemnego Z. S.. Z. S. okresowo przebywał w lokalu jeszcze przed śmiercią J. S. i wydał go powódce wzajemnej B. K. w dniu 2 sierpnia 2017 r.

Wysokość zadłużenia w stosunku do spółdzielni mieszkaniowej za okres do 2 sierpnia 2017 r. w kwocie 532,89 zł była bezsporna pomiędzy stronami.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 991 § 1 kc zstępnym, małżonkowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa wartości tego udziału (zachowek).

W związku z powyższym uznać należy, że Z. S. – jako synowi spadkodawcy J. S. przysługuje, co do zasady, uprawnienie do żądania zachowku.

Z § 2 art. 991 kc wynika, że ustawa daje spadkodawcy wybór co do sposobu zapewnienia uprawnionemu należnego mu zachowku. Spadkodawca może bowiem powołać takiego uprawnionego do dziedziczenia po sobie, ustanowić na jego rzecz zapis, albo też – jeszcze przed swoją śmiercią – dokonać na jego rzecz darowizny. Dopiero w sytuacji, gdy uprawniony nie otrzymał – w żadnej postaci należnego mu zachowku, przysługuje mu roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do jego pokrycia. W sprawie niniejszej bezspornym jest, że Z. S. nie otrzymał należnego mu zachowku w żaden z wyżej wymienionych sposobów, albowiem nie został przez J. S. powołany do spadku, nie został na jego rzecz przez spadkodawcę ustanowiony zapis, ani też nie otrzymał od spadkodawcy żadnej darowizny, która podlega zaliczeniu na poczet zachowku.

Bezspornym jest również, że powód Z. S. nie był w dacie otwarcia spadku osobą małoletnią lub trwale niezdolną do pracy.

Z powyższych względów Sąd uznał roszczenie powoda Z. S. o zachówek za usprawiedliwione co do zasady.

W sprawie niniejszej spadkobiercą testamentowym jest córka spadkodawcy B. K., siostra powoda Z. S..

Jak wskazano powyżej, spadkodawca J. S. miał dwoje dzieci: strony niniejszego procesu, a zatem zachówek przypadający powodowi Z. S. wynosi 1/4 wartości spadku.

Sąd ustalił wartość spadku po J. S. na kwotę 106000,00 zł.

Z tych względów Sąd obliczył należy powodowi Z. S. zachówek na kwotę 26500,00 zł ((...),00 x 1/4).

W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanej B. K. na rzecz powoda Z. S. kwotę 26500,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 czerwca 2008 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie oddalając powództwo jako niezasadne. Podkreślić należy, że powód Z. S. reprezentowany był w procesie przez pełnomocnika profesjonalnego. Roszczenie powoda dotyczyło zapłaty należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi. Sąd orzekł zatem w tym zakresie zgodnie z żądaniem pozwu, mając na uwadze, że orzeczenie odsetek w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie stanowiłoby rozstrzygnięcie ponad żądanie stosownie do art. 321 § 1 kpc.

Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 26500,00 zł od dnia wytoczenia powództwa, mając na uwadze, że skład spadku i jego wartość nie były sporne co do zasady, a powód przed wytoczeniem powództwa wezwał pozwaną do zapłaty kwoty 30000,00 zł tytułem zachowku, a zatem jedynie w niewielkiej części powództwo podlegało oddaleniu (art. 455 kc w zw. z art. 481 kc).

Odnosząc się szczegółowo do powyższych ustaleń, wskazać należy, że – jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie V CSK 385/12, instytucja zachowku służy ochronie interesów majątkowych najbliższych członków rodziny spadkodawcy, wymienionych w art. 991 § 1 kc, przez zapewnienie im, niezależnie od woli spadkodawcy, a nawet wbrew jego woli, roszczenia pieniężnego odpowiadającego określonej w powołanym przepisie ułamkowi wartości ich udziału w spadku, który by im przypadł przy dziedziczeniu ustawowym. Obliczenie zachowku następuje na podstawie wartości spadku ustalonej według cen z daty orzekania o roszczeniu z tego tytułu (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1985 r. w sprawie III CZP 75/84, której nadano moc zasady prawnej). W pierwszej kolejności zatem należy określić udział w jakim uprawniony do zachowku byłby powołany do dziedziczenia z ustawy, stosownie do art. 992 kc, i pomnożyć go przez ułamek wskazany w art. 991 § 1 kc. Uzyskany wynik stanowi udział spadkowy będący podstawą do obliczenia zachowku. Następnym etapem jest ustalenie substratu zachowku (art. 993 - 995 kc) będącego czystą wartością spadku, różnicą pomiędzy stanem czynnym spadku, czyli wartością wszystkich praw należących do niego, według stanu z chwili otwarcia spadku i cen z chwili orzekania, a stanem biernym, czyli sumą długów spadkowych, z pominięciem wynikających z zapisów i poleceń.

Nie zostały podane w przepisach regulujących ustalenie substratu zachowku reguły ani sposób określenia jego wartości. Wybór zatem metody i sposobu, najbardziej adekwatnych w okolicznościach sprawy, pozostawiono sądowi, który powinien zasięgnąć opinii biegłego, jeśli dla określenia wartości przedmiotu darowizny wymagane są wiadomości specjalne, wykraczające poza zakres wiedzy powszechnie dostępnej przeciętnie wykształconemu ogółowi, stosownie do art. 278 kpc. Istota tego uregulowania wyraża się w nakazie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, jeśli dla rozstrzygnięcia sprawy konieczna jest wiedza specjalna w danej dziedzinie oraz w zakazie samodzielnego rozstrzygnięcia przez sąd kwestii należących do zakresu wiedzy specjalnej.

Odnosząc się do problemu ustalenia daty wymagalności roszczenia z tytułu zachowku wskazać należy, że w judykaturze pojawiły się dwa zasadnicze poglądy w tej kwestii: jeden, że do określenia terminu spełnienia świadczenia z tytułu należnego uprawnionemu zachowku stosuje się art. 455 kc, a zatem że ustalenie terminu spełnienia świadczenia następuje więc w wyniku wezwania dłużnika (spadkobiercy) do zapłaty oraz drugi, że ustalenie terminu wymagalności

roszczenia z tytułu zachowku powinno nastąpić według daty orzekania i zasądzenie od tej daty odsetek za opóźnienie. Niewątpliwie, pierwsza z określonych reguł nie uwzględnia dwóch istotnych okoliczności. Po pierwsze, zwykle ustalenia wymaga - przy zastosowaniu dość skomplikowanych kryteriów - sama wysokość zachowku, a wierzyciel nie ma kompetencji do ustalenia tej wysokości w drodze jednostronnego oświadczenia woli (wezwanie do zapłaty). Po drugie, sama wysokość roszczenia może być pomiędzy stronami sporna, na przykład istnieje spór co do składu lub wartości spadku, zasadności wydziedziczenia, czy też zobowiązany spadkobierca stawia zarzut nadużycia prawa podmiotowego przez osobę dochodzącą zachowku, tj. zarzut z art. 5 kc. Tym, niemniej, zdaniem Sądu, pierwszy z tych poglądów może mieć zastosowanie w niniejszej sprawie. Sąd podziela pogląd, że opóźnienie może powstać przed datą wydania wyroku, jeżeli zobowiązany znał już wszystkie obiektywnie istniejące okoliczności pozwalające mu racjonalnie ocenić zasadność i wysokość roszczenia z tytułu zachowku. Podnoszone przez pozwaną B. K. zarzuty dotyczące zasadności roszczenia w kontekście wydziedziczenia zostaną omówione w dalszej części uzasadnienia; tu podkreślić jedynie należy, że te zarzuty powinny mieć racjonalne i obiektywne uzasadnienie. Sąd podziela pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2013 r. w sprawie II CSK 403/12, zgodnie z którym termin, od którego zobowiązany z tytułu zachowku popadł w stan opóźnienia - warunkujący zasądzenie odsetek ustawowych - należy ustalić indywidualnie z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy. O stanie opóźnienia można mówić wówczas, gdy zobowiązany znał już wszystkie obiektywnie istniejące okoliczności pozwalające mu racjonalnie ocenić zasadność i wysokość zgłoszonego roszczenia z tytułu zachowku. Może to nastąpić także w dacie poprzedzającej chwilę wyrokowania. Należy mieć bowiem na uwadze, że roszczenie o zachówek jest od początku długiem pieniężnym. Przepisy nie określają terminu wymagalności roszczenia z tytułu zachowku, wobec czego powinno ono zostać spełnione przez zobowiązanego, zgodnie z art. 455 kc, niezwłocznie po wezwaniu przez uprawnionego do zachowku. Ustalenie jego wysokości w postępowaniu na podstawie cen obowiązujących w chwili wyrokowania nie przesądza o tym, że w każdym przypadku, od tej daty dopiero będą dopiero przysługiwały odsetki na rzecz uprawnionego. W związku ze stabilizacją stosunków ekonomicznych, odsetki ustawowe pełnią w mniejszym niż dawniej - w okresie transformacji i niestabilności cen - funkcję waloryzacyjną, a w większym stopniu funkcję swego rodzaju zryczałtowanego wynagrodzenia za korzystanie przez dłużnika ze środków pieniężnych należnych wierzycielowi oraz funkcję motywującą dłużnika do spełnienia świadczenia pieniężnego. O stanie opóźnienia można mówić wówczas, gdy zobowiązany znał już wszystkie obiektywnie istniejące okoliczności pozwalające mu racjonalnie ocenić zasadność i wysokość zgłoszonego roszczenia z tytułu zachowku. W wyroku z dnia 6 marca 2014 r. w sprawie V CSK 209/13 Sąd Najwyższy podkreślił, że w zobowiązaniu łączącym uprawnionego do zachowku i spadkobiercę należy dostrzec elementy zobowiązania bezterminowego. Oznacza to, że określenie terminu spełnienia świadczenia pieniężnego w tym zobowiązaniu następuje w wyniku wezwania dłużnika (spadkobiercy) do zapłaty (art. 455 kc), a nie dopiero od dnia wyrokowania w przedmiocie uprawnienia do zachowku. Wskazać należy, że w niniejszej sprawie powód Z. S. już w wezwaniu do zapłaty trafnie sprecyzował wysokość sumy pieniężnej, która miała odpowiadać - jego zdaniem - wysokości należnego zachowku. Obowiązek spadkobiercy zapłaty sumy pieniężnej odpowiadającej wysokości zachowku powstaje wobec uprawnionego już z chwilą otwarcia spadku i spadkobierca powinien liczyć się ze skierowaniem wobec niego odpowiedniego roszczenia pieniężnego. Orzeczenie o zachowku ma charakter deklaratoryjny i stanowi tylko potwierdzenie przysługującego uprawnienia do uzyskania sumy pieniężnej w wysokości określonej ex lege.

W związku z powyższym Sąd oddalił powództwo ponad kwotę 26500,00 zł jako niezasadne.

W toku procesu pozwana B. K. podniosła zarzut wydziedziczenia powoda Z. S. sformułowany w testamencie notarialnym J. S.. Jak wskazano powyżej, spadkodawca J. S. w § 2 testamentu notarialnego rep. A nr 1214/2013 z dnia 6 czerwca 2013 r. sporządzonym przed notariuszem R. N. prowadzącą Kancelarię Notarialną w C., stanowiącym podstawę dziedziczenia spadku przez córkę spadkodawcy B. K., oświadczył, że wydziedzicza syna Z. S., gdyż nie dopełnia wobec niego obowiązków rodzinnych, ubliża mu i wszczyna awantury.

Zgodnie z art. 1008 kc spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

1. wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
2. dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci;
3. uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.

Stosownie zaś do art. 1009 kc przyczyna wydziedziczenia uprawnionego do zachowku powinna wynikać z treści testamentu.

Wydziedziczenie może nastąpić tylko w ważnie sporządzonym testamencie, nieważność testamentu w całości zawsze powoduje nieważność wydziedziczenia. Wydziedziczenie nie może być ograniczone warunkiem lub terminem, musi jednak wskazywać przyczynę wydziedziczenia. Spadkodawca formułując rozrządzenie o wydziedziczeniu nie musi posługiwać się przy tym terminologią ustawową, musi jednak wyraźnie wyjawić swój zamiar pozbawienia prawa do zachowku określonej osoby oraz wskazać przyczynę takiego rozrządzenia. Wskazanie jednakże w testamencie przyczyny wydziedziczenia nie zawsze przesądza o skuteczności wydziedziczenia. Dana przyczyna bowiem musi rzeczywiście istnieć, stąd też spadkobierca bezpodstawnie wydziedziczony może dochodzić zachowku powołując się na bezzasadność wydziedziczenia.

Artykuł 1008 kc ustala zamknięty katalog przyczyn wydziedziczenia. Przepis ten, jak wskazano powyżej, wymienia trzy przyczyny wydziedziczenia.

Przyczyna wydziedziczenia określona w art. 1008 pkt 1 kc wymaga łącznego spełnienia trzech przesłanek:

1. sprzeczności postępowania z zasadami współżycia społecznego,
2. uporczywości takiego postępowania,
3. dezaprobaty spadkodawcy.

Uporczywe postępowanie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego występuje wówczas, gdy dane zachowanie jest długotrwałe, wielokrotne i z zasady dotyczy nagannego trybu życia uprawnionego do zachowku, np. alkoholizm, narkomania, przestępczy tryb życia. Istotne jest przy tym, by spadkodawca wyraził dezaprobatę dla określonego zachowania wydziedziczonych.

Zgodnie z art. 1008 pkt 2 kc wydziedziczenie może być uzasadnione dopuszczeniem się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci. Jeżeli chodzi o ustalenie, czy w konkretnym przypadku zostało popełnione wskazane w tymże przepisie przestępstwo należy odwołać się do regulacji zawartej w przepisach kodeksu karnego. Na użytek wydziedziczenia nie jest jednak konieczne skazanie uprawnionego do zachowku za dane przestępstwo prawomocnym wyrokiem karnym. Stąd też popełnienie przestępstwa może być ustalane w postępowaniu cywilnym, jednakże sąd jest związany wyrokiem karnym w granicach art. 11 kpc. Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, pod wyrażeniem "osoba najbliższa" należy rozumieć osoby związane ze spadkodawcą tak silnymi więzami uczuciowymi, iż czyn popełniony przeciwko jednej z tych osób można - z punktu widzenia dolegliwości, krzywdy czy cierpienia spadkodawcy - postawić „prawie że w równym rzędzie” z czynem popełnionym przeciwko samemu spadkodawcy.

Przyczyna wydziedziczenia wymieniona w art. 1008 pkt 3 kc polega na uporczywym niedopełnianiu względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych. Zachowanie uprawnionego do zachowku odnosi się do osoby spadkodawcy i dotyczy niedopełniania obowiązków rodzinnych względem niego, np. niewykonywanie obowiązku alimentacyjnego, nieudzielanie opieki, brak pomocy w chorobie itp. Należy jednak podkreślić, że wskazane zachowanie musi nosić cechy uporczywości, czyli musi być długotrwałe czy wielokrotne. W pojęciu „zaniedbywanie wobec spadkodawcy obowiązków rodzinnych”, o którym mowa w art. 1008 pkt 3 kc, mieści się również takie zachowanie, które prowadzi do faktycznego zerwania kontaktów rodzinnych i ustania więzi uczuciowej, normalnej w stosunkach rodzinnych.

Chodzi tu więc również o wszczynanie ciągłych awantur, kierowanie pod adresem spadkodawcy nieuzasadnionych i krzywdzących zarzutów, wyrzucenie go z domu, brak udziału w jego życiu choćby poprzez wizyty w jego miejscu zamieszkania czy okazywanie zainteresowania jego sprawami (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2002 r. w sprawie II CKN 1397/00).

W ocenie Sądu, żadna z przyczyn wydziedziczenia, które wskazał w swym testamencie spadkodawca J. S. w rzeczywistości nie istniała.

Bezspornym jest w niniejszej sprawie, że powód Z. S. nie dopuściła się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazy czci, a zatem nie istnieje podstawa wydziedziczenia wymieniona w art. 1008 pkt 2 kc. Podnoszone przez pozwaną B. K. zarzuty co do finansowego wykorzystywania przez powoda Z. S. ojca J. S., w tym kradzieży drobnych sum pieniędzy, nie znajdują potwierdzenia w ustalonym stanie faktycznym. Według twierdzeń pozwanej B. K. zna te okoliczności wyłącznie z relacji ojca, jednakże nie zostały wskazane w testamencie jako podstawa wydziedziczenia; brak dowodów aby istotnie miały miejsce. Sąd ustalił jedynie, co było bezsporne, że syn powoda K. S. (1) działał na szkodę swojego dziadka, korzystając bez jego wiedzy z karty bankomatowej.

Jeżeli chodzi o dwie pozostałe podstawy wydziedziczenia wymienione w pkt 1 i 3 artykułu 1008 kc, to niewątpliwie mają one charakter ocenny. Zdaniem Sądu, w świetle ustalonego stanu faktycznego, uznać należy, że również te podstawy wydziedziczenia w rzeczywistości nie istnieją. Podnoszone w testamencie przez spadkodawcę zarzuty dotyczące niedopełnienia wobec niego obowiązków rodzinnych, ubliżania mu i wszczynania awantur nie znajdują potwierdzenia w przeprowadzonych w sprawie dowodach. Przeciwnie, Sąd ustalił, że powód Z. S. czynnie uczestniczył w opiece nad ojcem, pozostawał z nim w stałym kontakcie, zajął się organizacją umieszczenia ojca w placówce opiekuńczej i został przez niego w tym zakładzie upoważniony do udzielania mu informacji w zakresie stanu zdrowia spadkodawcy.

Odnosząc się do powództwa wzajemnego B. K. przeciwko pozwanemu wzajemnemu Z. S. o zapłatę kwoty 27245,89 zł, w tym kwoty 17500,00 zł tytułem wynagrodzenia za okres od otwarcia spadku tj. od 12 października 2015 r. do dnia wydania lokalu mieszkalnego tj. do dnia 2 sierpnia 2017 r., licząc po 1000,00 zł miesięcznie, kwoty 532,89 zł tytułem spłaty zobowiązań w stosunku do spółdzielni mieszkaniowej oraz kwoty 9213,00 zł tytułem odszkodowania za zbyty samochód marki F. (...) nr rej. (...). Powódka wzajemna dochodziła ponadto odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 18032,89 zł za okres od dnia wytoczenia powództwa tj. od dnia 9 listopada 2018 r. oraz od kwoty 9213,00 zł od dnia rozszerzenia powództwa tj. od dnia 4 listopada 2020 r. (pozew wzajemny oraz rozszerzenie powództwa wzajemnego złożono na rozprawach odpowiednio 9 listopada 2018 r. oraz 4 listopada 2020 r.).

Bezspornym było w niniejszej sprawie, że zaległość z tytułu czynszu w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w C. należnego za lokal mieszkalny wchodzący w skład spadku po J. S. wynosiła 532,89 zł. Zaległość powstała przed dniem 2 sierpnia 2017 r. Pozwany wzajemny Z. S., w którego dyspozycji pozostawał lokal w okresie od otwarcia spadku do dnia 2 sierpnia 2017 r. zobowiązał się w dniu 2 sierpnia 2017 r. do zapłaty należności związanych z korzystaniem z lokalu powstałych przed tym dniem. Bezspornym jest, że wskazana należność została zapłacona na rzecz spółdzielni mieszkaniowej przez powódkę wzajemną B. K., a zatem jej roszczenie w tym zakresie uznać należy za zasadne. Odsetki ustawowe za opóźnienie Sąd zasądził od tej kwoty od dnia 9 listopada 2018 r. tj. od doręczenia pozwanemu wzajemnemu odpisu pozwu stosownie do art. 455 kc w zw. z art. 481 kc.

W ocenie Sądu, również żądanie powódki wzajemnej B. K. zapłaty wynagrodzenia uznać należy za usprawiedliwione co do zasady.

Powódka wzajemna B. K. domaga się zapłaty tytułem wynagrodzenia po 1000,00 zł miesięcznie za okres od dnia otwarcia spadku tj. 12 października 2015 r. do dnia 2 sierpnia 2017 r., łącznie kwoty 17500,00 zł.

Wysokość wynagrodzenia została ustalona na podstawie opinii biegłego sądowego w zakresie wycen nieruchomości mgr inż. J. J. (2) i nie była kwestionowana przez strony procesu.

Zgodnie z art. 225 kc w zw. z art. 224 § 2 kc, właścicielowi należy się odpowiednie wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy przez posiadacza w złej wierze, który nie miał do tego tytułu prawnego. Wynagrodzenie to powinno odpowiadać dochodowi, jaki w normalnych okolicznościach właściciel mógłby osiągnąć z czynszu za wynajęcie albo wydzierżawienie nieruchomości podobnego rodzaju, według stawek rynkowych obowiązujących w stosunkach miejscowych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 1975 r. w sprawie II CR 208/75, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2000 r. w sprawie IV CKN 5/2000). Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 13 stycznia 2015 r. w sprawie I Aca 1418/14 podkreślił, że wynagrodzenie, którego dochodzi strona powodowa od samoistnego posiadacza w złej wierze niewątpliwie nie stanowi odszkodowania, lecz wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy. Gdyby bowiem posiadanie cudzej rzeczy było osadzone w stosunkach umownych, korzystający byłby zobowiązany do określonego świadczenia pieniężnego. Wobec tego należy przyjąć, że wynagrodzenie takie powinno odpowiadać dochodowi, jakie właściciel mógłby osiągnąć na podstawie ważnego stosunku prawnego, na przykład umowy najmu czy dzierżawy. Czynsz taki co do zasady byłby wtedy ustalany według zasad rynkowych panujących w danym okresie, na danym terenie. Wysokość świadczenia pieniężnego powinna być zatem ustalana w oparciu o ceny występujące na rynku obrotu nieruchomościami za korzystanie z rzeczy określonego rodzaju. Wynagrodzenie powinno ono być zatem obliczone na podstawie cen bieżących, obowiązujących w poszczególnych okresach gospodarczych. Wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości można dochodzić tylko za miniony czas bezumownego korzystania, a okresy miesięczne, kwartalne czy roczne są stosowane wyłącznie do obliczenia wysokości tego wynagrodzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1984 r. w sprawie III CRN 101/84, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 4 września 2014 r. w sprawie I Aca 557/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 22 sierpnia 2014 r. w sprawie I Aca 366/14, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 maja 2014 r. w sprawie I Aca 1175/13).

Sąd ustalił, że pozwany wzajemny Z. S. zajmował przedmiotowy lokal bez tytułu prawnego w okresie od dnia 8 października 2016 r. do dnia 2 sierpnia 2017 r.

Bezspornym jest, że lokal mieszkalny wchodzący w skład spadku po J. S. pozostawał w wyłącznej dyspozycji pozwanego wzajemnego Z. S. od dnia 12 października 2015 r. Nie oznacza to jednak, że przez cały ten okres był posiadaczem lokalu bez tytułu prawnego, w złej wierze. Wskazać bowiem należy, że – jak ustalił Sąd – lokal ten, a właściwie spółdzielcze własnościowe prawo do tego lokalu mieszkalnego, wchodził w skład majątku wspólnego rodziców stron: L. i J. małż. S.. W okresie do uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 16 września 2016 r. wydanego w sprawie I Ns 90/16 w porządku prawnym funkcjonowało prawomocne postanowienie tegoż Sądu z dnia 13 stycznia 2012 r. wydane w sprawie I Ns 555/11, zgodnie z którym spadek po L. S. zmarłej dnia 20 czerwca 2011 r. nabyli mąż J. S., córka B. K. i syn Z. S. po 1/3 części. W okresie zatem do 8 października 2016 r. tj. do dnia uprawomocnienia się postanowienia w sprawie I Ns 90/16, pozwanemu wzajemnemu Z. S. przysługiwał tytuł prawny do przedmiotowego lokalu mieszkalnego z tytułu dziedziczenia po matce L. S.. Dopiero bowiem w chwilę uprawomocnienia się postanowienia z dnia 16 września 2016 r. wydanego w sprawie I Ns 90/16, zmieniającego wskazane powyżej postanowienie Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 13 stycznia 2012 r. wydane w sprawie I Ns 555/11, pozwany wzajemny utracił tytuł prawny do spadkowego lokalu mieszkalnego. W okresie zatem do dnia 8 października 2016 r. był uprawniony również do posiadania lokalu w związku z przysługującym mu tytułem prawnym do lokalu w związku z dziedziczeniem po L. S..

Uznać zatem należy, że pozwany wzajemny Z. S. posiadał lokal bez tytułu prawnego w okresie od dnia 8 października 2016 r. do dnia 2 sierpnia 2017 r., a zatem przez okres pełnych dziewięciu miesięcy (listopad 2016 – lipiec 2017) i 26 dni (24 dni października 2016 r. i 2 dni sierpnia 2017 r.). Wysokość wynagrodzenia za jeden dzień wynosi 33,33 zł (1000,00 / 30 dni). Zgodnie z art. 114 kc, jeżeli termin jest oznaczony w miesiącach, miesiąc liczy się za dni trzydzieści. Łączna zatem wysokość należnego powodce wzajemnej B. K. wynagrodzenia za wskazany powyżej okres wynosi 9866,58 zł tj. 9 miesięcy po 1000,00 zł oraz 26 dni po 33,33 zł za jeden dzień. Odsetki ustawowe za opóźnienie

Sąd zasądził od tej kwoty również od dnia 9 listopada 2018 r. tj. od doręczenia pozwanemu wzajemnemu odpisu pozwu stosownie do art. 455 kc w zw. z art. 481 kc.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo wzajemne jako niezasadne: w zakresie żądania zapłaty wynagrodzenia ponad kwotę 9866,58 zł oraz w całości w zakresie żądania zapłaty odszkodowania za zbycie pojazdu marki F. (...) nr rej. (...). Sąd ustalił, że spadkodawca zbył przedmiotowy pojazd na rzecz pozwanego wzajemnego Z. S. w dniu 26 czerwca 2014 r. Obecnie właścicielem pojazdu jest E. G.. Niewątpliwie, zbycie pojazdu nastąpiło za cenę zdecydowanie niższą niż wartość tego pojazdu, określona przez biegłego sądowego w zakresie techniki samochodowej mgr inż. L. K. na kwotę 6500,00 zł, jednakże należy mieć na uwadze, że do transakcji sprzedaży doszło pomiędzy osobami pozostającymi w bliskim pokrewieństwie, w okresie ponad rocznym przed śmiercią spadkodawcy. Nie można zatem uznać, że sprzedaż tego samochodu spowodowała powstanie jakiegokolwiek szkody na rzecz powódki wzajemnej B. K., co uzasadniałoby obowiązek odszkodowawczy po stronie pozwanego wzajemnego Z. S..

W uzupełnieniu powyższych rozważań wskazać należy, że okolicznością irrelevantną dla rozstrzygnięcia tej kwestii jest okoliczność, że pojazd w ewidencji pojazdów nadal figuruje jako zarejestrowany na spadkodawcę J. S.. Dla oceny ważności przeniesienia własności rzeczy ruchomej, w tym pojazdu mechanicznego, nie ma znaczenia kwestia jego przerejestrowania w konkretnym rejestrze. Zgodnie z art. 78 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, właściciel pojazdu zarejestrowanego jest obowiązany zawiadomić w terminie nieprzekraczającym 30 dni starostę o nabyciu lub zbyciu pojazdu. Zgodnie z powszechnie przyjętym poglądem, do dnia 31 grudnia 2019 r. niewykonanie tego obowiązku kwalifikowane było jako wykroczenie z art. 97 kodeksu wykroczeń i nie miało i nie ma wpływu na skuteczność zawartej umowy przenoszącej własność pojazdu. Od dnia 1 stycznia 2020 r. niewykonanie tego obowiązku podlega karze pieniężnej w wysokości od 200,00 do 1000,00 zł stosownie do art. 140mb cyt. ustawy.

Orzekając o kosztach procesu, zarówno co do powództwa głównego, jak i wzajemnego, Sąd miał na uwadze, że każde z nich zostało uwzględnione jedynie częściowo, a zatem rozstrzygnięcie o kosztach zostało oparte o treść art. 100 kpc, zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie rozdzielone.

W zakresie rozliczenia kosztów procesu w sprawie z powództwa Z. S. Sąd miał na uwadze, że powód Z. S. wygrał proces w 88 %. Sąd zasądził od pozwanej B. K. na jego rzecz tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego kwotę 4493,00 zł. Na koszty te składa się kwota 1325,00 zł tytułem zwrotu części opłaty sądowej od pozwu od uwzględnionej części powództwa oraz kwota 3168,00 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego (3600,00 zł x 88 %) obliczona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Ponadto pkt I ppkt 4 i 5 wyroku Sąd dokonał podziału kosztów opinii biegłego sądowego w zakresie wycen nieruchomości mgr inż. J. J. (2), odnoszącej się zarówno do pozwu głównego (wartość lokalu), jak i pozwu wzajemnego (wysokość wynagrodzenia), rozdzielając je pomiędzy stronami w stosunku równym z uwagi na fakt, iż opinia uwzględnia częściowo wnioski obu stron. Łączny koszt opinii wyniósł 4340,06 zł, a zatem strony powinny ponieść koszty opinii do kwoty 2170,03 zł każda. Pozwana B. K. poniosła te koszty do kwoty 1500,00 zł, a zatem zobowiązana jest do ich uzupełnienia w kwocie 670,03 zł, natomiast powód Z. S. zobowiązany jest do uiszczenia całej należnej kwoty tj. 2170,03 zł (art. 83 ust.2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 113 cyt. ustawy).

W zakresie rozliczenia kosztów procesu w sprawie z powództwa wzajemnego B. K. Sąd miał na uwadze, że pozwany wzajemny Z. S. wygrał proces w 62 %. Sąd zasądził od powódki wzajemnej B. K. na jego rzecz tytułem zwrotu części kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego kwotę 2149,60 zł. Na koszty te składa się kwota 2232,00 zł tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego (3600,00 zł x 62 %) obliczona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz zwrot kwoty 437,60 zł uiszczony przez pozwanego wzajemnego tytułem kosztów opinii biegłego sądowego w zakresie techniki samochodowej mgr inż. L. K. (postanowienie z dnia 13 sierpnia 2020 r.). Wskazać należy, że dowód z opinii biegłego sądowego został przeprowadzony na wniosek powódki wzajemnej B. K., zaś wypłata wynagrodzenia

nastąpiła z zaliczki uiszczonej przez pozwanego Z. S. na poczet innej opinii. Do poniesienia kosztów opinii biegłego sądowego w zakresie techniki samochodowej mgr inż. L. K. w całości zobligowana jest powódka wzajemna B. K.. Jej roszczenie w zakresie odszkodowania z tytułu zbycia pojazdu nie zasługiwało na uwzględnienie co do zasady, nie było zatem konieczności prowadzenia postępowania dowodowego na okoliczność wartości pojazdu.

Łącznie zatem powódka wzajemna B. K. powinna zwrócić pozwanemu wzajemnemu Z. S. kwotę 2669,60 zł. Kwotę tę Sąd pomniejszył o kwotę 520,00 zł tytułem zwrotu części opłaty sądowej od pozwu od uwzględnionej części powództwa wzajemnego.

Jednocześnie, mając na uwadze wskazane powyżej rozważania co do zasadności przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego w zakresie techniki samochodowej mgr inż. L. K., Sąd w pkt II ppkt 4 wyroku nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa od powódki wzajemnej B. K. tytułem uzupełnienia kosztów tej opinii kwotę 292,22 zł stosownie do art. 83 ust.2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 113 cyt. ustawy.
